

виходячи з умов реальної навчальної ситуації [2]. У медичному вузі це повинно використовуватися при розгляді конкретного хворого, конкретного клінічного та санітарно-гігієнічного спостереження. Правильно створений кейс повинен відповідати характерним вимогам: мати чітко поставлену мету; мати відповідний рівень складності; бути актуальним на сьогоднішній день, ілюструвати типові ситуації, розвивати аналітичне мислення, провокувати дискусію та мати декілька рішень.

Методичні розробки занять з використанням кейс-методу повинні мати певну структуру, а саме підготовчий, основний та кінцевий етап. Для підготовчого етапу (позааудиторний) викладач готує кейс, роздає матеріали кейса студентам для домашнього вивчення, дає рекомендації з використання літератури, дає необхідні консультації та роз'яснення. Студенти на даному етапі вивчають матеріали кейса та рекомендовану літературу, відповідають на поставлені питання.

При аудиторній роботі (основний етап) студенти діляться на групи і починають роботу в групах – обговорюють вивчений матеріал, розбирають нові питання, разом з викладачем відповідають на складні питання, що викликали труднощі при обговоренні теми. Після чого викладач роздає ситуаційні завдання з кейса, студенти обговорюють завдання, групи представляють свої рішення задач з обґрунтуванням та запропоновані рішення обговорюються всієї аудиторією. На підсумковому етапі викладач підводить підсумок роботи групи з кейсом, виставляє студентам оцінки за участь в обговоренні та за їх домашню роботу.

Висновки Таким чином, використання методу кейсів при вивченні предмета повинно сприяти розвитку пізнавальних навичок і критичного мислення студентів, вмінню орієнтуватися в інформаційному просторі. Таке навчання розвиває у майбутніх лікарів розуміння структури професійної медичної діяльності, дозволяє накопичити ціннісно-смісловий досвід вирішення проблем, з якими вони стикаються в сфері професійної діяльності.

Перелік використаних джерел

1. Голубчикова, М.Г. Кейс-технологии в обучении врачей и провизоров: учебное пособие [Текст] / М.Г. Голубчикова. – Иркутск: РИО ИГИ-УВа, 2007. – 87 с.
2. Погорелова И.Г. Использование кейс метода в высшем медицинском образовании / И.Г. Погорелова, Е.В. Жукова, А.Н. Колягин // Сибир-

ский медицинский журнал. – 2010. – № 2. – С. 147–149.

3. Современные технологии обучения / Под ред. Г.В. Борисовой. – СПб., 2002.

4. Ситуационный анализ или анатомия кейс-метода / Под ред. Ю.М. Сурмина. – Киев: Центр инноваций и развития, 2002.

5. Судилова Н.Н. Применение технологии кейс-метода в преподавании предмета «Основы педиатрии и гигиены» / Н.Н. Судилова // Международный журнал экспериментального образования. – 2015. – № 2. – С. 403–404.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ВУЗУ ЯК РОЗВИТОК І САМООРГАНІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

Шаравара Л.П., Крамарьова Ю.С.
Запорізький державний медичний університет

ДУ «Дніпропетровська державна медична академія МОЗ України»

Інформація про авторів

Шаравара Лариса Павлівна, асистент кафедри загальної гігієни та екології; *Крамарьова Юлія Сергіївна*, кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної гігієни та екології.

Анотація В статті представлена актуальність та важливість обов'язкового впровадження самостійної роботи серед студентів-медиків, пов'язаних з впровадженням у навчальний процес кредитно-модульної системи. Скорочення обсягу аудиторної роботи сприяє підвищенню значимості самостійної роботи для студентів. Проведена характеристика форм та рівнів самостійної діяльності.

Постановка проблеми Нові умови розвитку сучасного суспільства ставлять перед системою вищої професійної освіти нові пріоритети та завдання. В першу чергу висувається завдання формування нового рівня підготовки фахівців, володіючих власним стилем мислення і оригінальним підходом до вирішення поставлених завдань. Цілеспрямований розвиток і системне реформування вищої освіти диктує необхідність вироблення нових підходів до організації та змісту освітніх процесів, спрямованих на забезпечення відповідності міжнародним стандартам освіти [1].

Запровадження кредитної системи освіти в вузах в якості дієвого інструменту взаємодії міжнародних систем вищої освіти, було направлено на підвищення якості підготовки фахівців. Відомо, що при кредитно-модульній системі навчання, скорочення обсягу аудиторної роботи безпосередньо підвищує значення та необхідність самостійної роботи студента. При цьому активізація самостійної роботи студентів сприяє розширенню і закріпленню навчального матеріалу, придбанні нових професійних знань та формуванню практичних навичок, розвитку креативності та інтерактивності. Самостійна робота сприяє розвитку вмінь студента працювати з науковою літературою та інформаційними ресурсами [2, 3].

Виклад основного матеріалу Якщо виходити із сучасного розуміння навчання як процесу формування особистості фахівця, то самостійна робота є способом формування самостійності особистості, її здібностей, умінь орієнтуватись у різних ситуаціях, самостійно вирішувати теоретичні і практичні завдання.

На даний момент у медичних вузах існують дві загальноприйняті форми самостійної роботи: аудиторна і позааудиторна робота.

Аудиторна самостійна робота повинна проводитись під контролем викладача, в ході якої студент може отримати консультацію.

Сьогодні позааудиторна самостійна робота набуває все більшого значення при організації роботи студентів.

Позааудиторна самостійна робота – запланована навчальна, навчально-дослідна, науково-дослідна робота студентів, що виконується в позааудиторний час по завданню і під керівництвом викладача, але без його участі у цьому процесі.

Основними ознаками самостійної роботи студентів є:

- » наявність пізнавальної або практичної задачі, проблемного питання або завдання і особливого часу на їх виконання, рішення;
- » прояв розумової діяльності студентів для правильного, чіткого, найкращого виконання тієї або іншої дії;
- » прояв свідомості, самостійності та активності учнів в процесі вирішення поставлених завдань;
- » результативність роботи, які відображають чітке розуміння проблеми;
- » опанування навичками самостійної роботи.

Таким чином, самостійна робота, з одного боку – це форма навчання та вид навчальної праці, який здійснюється без втручання викладача, також – це засіб залучення та зацікавлення учнів до самостійної пізнавальної діяльності, для формування у них методів її організації.

Самостійна робота включає відтворюючі та творчі процеси в діяльності студента, тому розрізняють три рівня самостійної діяльності студентів: репродуктивний (тренувальний), реконструктивний, творчий або пошуковий рівні.

Тренувальні самостійні роботи проводяться з виконанням завдань, заповнення таблиць, схем та ін. Пізнавальна діяльність студента проявляється в пізнаванні, осмисленні, запам'ятовуванні. Мета такого роду робіт є закріплення та систематизація знань, формування умінь та навичок.

Реконструктивні самостійні роботи. В ході виконання самостійного завдання відбувається перебудова рішень, складання плану, тез, анотування. На цьому рівні можуть виконуватися реферати.

Творча самостійна робота вимагає аналізу проблемної ситуації, одержання нової інформації. Студент повинен самостійно зробити вибір необхідних засобів і методів рішення (навчально-дослідні завдання, курсові і дипломні проекти).

Для ефективного виконання самостійної роботи студенти повинні бути забезпечені графіками індивідуальних співбесід та консультацій на весь навчальний рік, планом практичних і лабораторних занять, методичними розробками для самостійного вивчення, списками необхідної літератури.

Контроль викладача за самостійною роботою студента включає в себе надання необхідної допомоги студентам з оволодінням основами організації самостійної роботи, контроль особистої розумової праці, раціональне використання свого часу при виконанні самостійної роботи.

Невід'ємною частиною контролю за самостійною роботою є використання в навчальному процесі ситуаційних завдань, вмиле застосування яких на заняттях змушує студентів формувати свою точку зору по складним проблемам, активно шукати та отримувати додаткову інформацію для аргументації своїх висновків і рішень.

Підвищенню ефективності контролю за самостійною роботою студентів може сприяти застосування спеціальних карт планування навчальних занять (технологічна карта дисциплі-

ни), яка включає усі види аудиторних занять і самостійну роботу студентів з чітким визначенням обсягів завдань та формами їх контролю. Карти розробляються з кожної теми навчального курсу і містять основні питання лекцій, практичних і лабораторних занять, необхідний перелік літературних джерел, документів, набір наочних посібників (схем, графіків, слайдів та ін.) та нормативних документів.

Ці та інші проблеми організації самостійної роботи студентів вимагають від профілюючих кафедр вузу, методичних комісій частіше обговорювали їх на своїх засіданнях, узагальнювати перелік досвід для загальному підвищення якості та ефективності навчального процесу, поліпшення підготовки кваліфікованих фахівців.

Висновки Однією з важливих складових частин навчального процесу у медичному вузі є організація самостійної роботи студентів. Весь навчальний процес від початку вивчення навчальних курсів і до іспиту повинен включати виконання самостійної роботи студентів під контролем викладача. Кінцевий результат навчання студентів залежить від раціональної організації процесу аудиторної та позааудиторної роботи.

Існуюче протиріччя при підготовці лікарів між зростаючим обсягом необхідного для вивчення матеріалу та обмеженим бюджетом часу можна вирішити, в першу чергу за допомогою підсилення пізнавальної активності студента, підвищення ефективності його самостійної роботи, що передбачає певну її організацію і контроль з боку викладачів, кафедр, деканату.

Перелік використаних джерел

1. Контроль знаний в высшей медицинской школе: Учеб. пособие [Текст] /Сост. В. Безродная, Д.А. Севостьянов, Л.Ф. Власова, Т.А. Шпикс. – Новосибирск: Сибмедииздат НГМУ, 2007. – 125 с.

2. Проектирование учебно-методического обеспечения модулей инновационной образовательной программы [Текст] / О.В. Акулова, А.Е. Бахмутский, Р.У. Богданова, О.Б. Даутова, Е.В. Пискунова, Н.Ф. Радионова, А.П. Тряпицына // Под ред. С.А. Гончарова. Отв. ред. Е.В. Пискунова. – СПб: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2007.

3. Компетентностно-ориентированное обучение в медицинском вузе: Учебно-методическое пособие / Артюхина А.И. [и др.]; Под ред. Е.В.Лопановой. – Омск: ООО «Полиграфический центр КАН», 2012. – 198 с.

ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ, ЯК ПЕРСПЕКТИВНІ ІННОВАЦІЇ В ПЕДАГОГІЦІ

Шелюк А.В., Шелюк І.О.

Комунальний вищий навчальний заклад
“Житомирський базовий фармацевтичний
коледж ім. Г.С. Протасевича”
Житомирської обласної ради

Інформація про автора

Шелюк Андрій Васильович, викладач інформаційних технологій,

Шелюк Ірина Олександрівна, к.х.н., викладач хімічних дисциплін

Анотація У статті висвітлюється впровадження інноваційних освітніх технологій у навчальному процесі викладачами вищих навчальних закладів на прикладі використання web-орієнтованих комп'ютерних систем за допомогою яких можна створювати та надавати доступ до інформаційних ресурсів.

Постановка проблеми Педагогічна готовність викладача до впровадження інноваційних проектів – це потенціал професійної компетентності, який дозволяє за порівняно невеликий проміжок часу вирішити завдання інтенсивного формування і розвитку здібностей, які необхідні для реалізації професійного й особистісного самовизначення як необхідної умови продуктивного нарощування творчого потенціалу особистості викладача. Формування педагогічної компетентності, що впливає на творчий розвиток та професійний ріст викладача – це ще один етап вирішення нагальних проблем у здійсненні інноваційних освітніх проектів.

На сьогоднішній день лише незначна кількість викладачів в навчальних закладах, які розгорнули свої освітні послуги в глобальній мережі Інтернет. Отже виникає потреба у використанні сучасних засобів для управління інформаційними ресурсами в закладах освіти. Такими засобами можуть бути web-орієнтовані комп'ютерні системи, які є найбільш доречними для використання в освітньому закладі.

Виклад основного матеріалу. Web-орієнтовані комп'ютерні системи умовно можна поділити на такі основні групи:

1. CMS (Content Management System) – системи управління контентом (вмістом) сайту.

» Сайт-візитка – даний тип сайтів призначе-